Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Те, що зараз бачимо в країні, подібне до підпалу рейхстагу 1933 року. Буде боротьба за законність така, що каменя на камені не залишиться. Приклади арештів говорять, що опозицію можуть знищити....
Мирослав Попович, філософ

№ 38 (300)
14 жовтня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НА ЧАСІ

ТВЕРДО СТАНЬМО ЗА УКРАЇНУ

ДОРОГІ СЕСТРИ І БРАТОВЕ!

За своє право вільно жити на Богом дарованій нам найкращій у світі землі – в Україні – ми заплатили століттями жорстоких гноблень, знущань, поневірянь по сибірах, голодними морами, ріками крові, мільйонами й мільйонами невинних жертв.

Так тяжко здобута свобода сьогодні загрожена. П'ята колона московитів захопила владу в Україні. Наша Батьківщина знову опинилася під окупацією. Московські шовіністи захопили українську територію під свій флот, запанували в інформаційному просторі. Нині до російських стандартів звели структуру освіти, витісняють з України українську мову, будують пам'ятники катам нашого народу, зневажають наших героїв, утискають Українську Церкву, перебріхують нашу історію, захоплюють нашу економіку. Ця політична сила цілком узурпувала владу, всі її гілки – законодавчу, виконавчу, судову. Неокупованим залишилось місцеве самоврядування. Вони розраховують на нашу роз'єднаність, взаємопоборювання, на наше безпам'ятство стосовно геноциду проти нації.

Що нам робити?

Об'єднуватися! І боротися. Ми віримо: хто не від Бога, хто служить злу, той від нього й згине. Та не маємо права мовчки спостерігати за тим, як нищиться Україна. «Розбуджуйте душі, що в дрімоті…», закликає нас Богородиця. Це розуміють патріоти, які створили Народний Комітет захисту України в Києві. Такі ж Комітети створені в областях і районах держави.

Ми – напередодні виборів до органів місцевої влади. Це – останній форпост, не окупований промосковським режимом. Маємо розуміти: є ВОНИ і є МИ. ВОНИ – це ті, хто здає Україну ворогам, хто хоче повернути їй московсько-імперський колоніальний статус. МИ – ті, хто хоче бачити Україну справді незалежною, процвітаючою, європейською, що може здійснитися лише на основі УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ. ВОНИ гуртуються довкола влади і її сателітів. МИ – об'єднуємось навколо справжньої опозиції, яка згуртована у Народному Комітеті захисту України.

Тому – твердо станьмо на захист свобод і гідності українців, їхніх політичних, соціально-економічних, національно-культурних прав, які реально здійснюються на рівні місцевого самоврядування. Обов'язково прийдіть і проголосуйте. Не віддайте свій голос за тих, хто нині при владі, хто підкуповував вас дрібними подачками, хто побоявся виступити на захист України під час підписання Харківських угод. Пошкодуйте людей залежних, яких змушують іти кандидатами від влади. Не голосуйте за них. Підтримайте людей, які ніколи не зраджували й своїми вчинками виправдовували ваше довір'я. Підтримайте і нових людей із опозиції.

Йдімо на вибори! Голосуймо за тих, хто може мужньо протистояти нинішньому антиукраїнському режиму!

З НАМИ БОГ! МИ ПЕРЕМОЖЕМО!

Від імені Івано-Франківської обласної організації Народного Комітету захисту України учасники проголошення незалежності України

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
співголова, народний депутат України I–II скликання, екс-посол України в Грузії та Азербайджані

Дмитро ЗАХАРУК,
співголова, народний депутат України I скликання, перший демократично обраний голова облвиконкому

ВИБОРИ-2010

ПІДТРИМАЙМО СВОЇХ

Серед багатьох кандидатів у депутати до органів місцевого самоврядування є чимало просвітян. Це – відомі громадські лідери, професіонали справи, патріоти своєї землі. Отож підтримаймо їх, згадаймо давнє просвітянське гасло: «Свій до свого по своє…», яке нині можна перефразувати так: «Свій – за свого».

КАНДИДАТИ-ПРОСВІТЯНИ, ЯКІ БАЛОТУЮТЬСЯ В ДЕПУТАТИ НА ВИБОРАХ ДО МІСЦЕВИХ РАД

До обласної ради:
Волковецький Степан Васильович.
Баран Євген Михайлович.
Береговський Олександр Богданович.
Борович Богдан Карлович.
Бурлачук Ярослав Вікторович.
Воліхновська Зорина Олегівна.
Денега Руслана Василівна.
Джура Олександр Дмитрович.
Загрvirський Ілля Васильович.
Заріцький Богдан Тимофійович.
Захарук Дмитро Васильович.
Мечева Олександра Володимирівна.
Олійник Володимир Євгенович.
Сав'юк Василь Микитович.
Солодчук Марія Василівна.
Тебешевська Оксана Степанівна.
На мера міста –
Романишин Євген Іванович.

СЛОВО ДО ЧИТАЧІВ

РАЗОМ ПЕРЕМОЖЕМО!

Шановні друзі!

Сьогодні до вас прийшло трьохсоте число «Галицької Просвіти». Воно не святочне – воно буденне, як наше нинішнє життя. Але ми не падаємо духом, стоїмо, як і стояли впродовж цих років за українську справу й боремося словом, як і боролись за українську Україну. Одні часом звинувачують нас у завеликій толерантності до українофобів, інші ж звинувачують у радикалізмі. В усякому разі – наша позиція – українська й патріотична. Саме з неї і здійснюємо інформування читачів, докопуємось до суті небезпечних процесів, подаємо думки й оцінки ситуацій відомих суспільно-політичних діячів і власних дописувачів. Цим і намагаємось донести історичну правду про минуле й висвітлити нинішні тенденції як у державі, так і в поступі й розвитку «Просвіти».

Хочемо запевнити читачів і всіх просвітян, що «Галицька Просвіта» була й залишається бастіоном українства в інформаційній війні проти його внутрішніх і зовнішніх ворогів. Отож будьте й далі з нами, залучайте до читання і передплати часопису своїх близьких, друзів, товаришів і знайомих.

Разом переможемо!

Редакція газети «Галицька Просвіта»

АКЦІЇ

РУСИФІКАЦІЇ – ЗАСЛІН

«Є мова – є майбутнє», «Русифікації – стоп!» Під таким гаслом відбулося пікетування облдержадміністрації в рамках Всеукраїнської кампанії. Про початок цієї акції на вічу в Івано-Франківську оголосив голова політради партії «Наша Україна» Валентин Наливайченко. В протесті взяли активну участь просвітяни, які, як і представники «Нашої України», «Свободи» й інших національно-демократичних сил, вимагали припинення русифікації України. Бо лише з Кобзаревим віщим словом може воскреснути й утвердитись Україна у народів вільнім колі.

Наш кор.

(Чит. 2 стор. «Закон…»)

Наша сотня ударна, залізна,
Наша сотня – в бою ураган,
Нас веде сила тризуба грізна
І завзятий наш друг отаман.
Із повстанської пісні

ВИЗНАННЯ ГЕРОЇВ – ЦЕ ВОЗВЕЛИЧЕННЯ НАЦІЇ, ЯКА ВПРОДОВЖ СТОЛІТЬ ІСТОРИЧНОГО ЧАСУ БОРОЛАСЯ ЗА УТВЕРДЖЕННЯ СВОЄЇ ДЕРЖАВИ. ЇМ, ПОВСТАНЦЯМ І ПІДПІЛЬНИКАМ, ПРИСВЯЧУЄМО СВЯТО ПАТРІОТИЧНОЇ ПІСНІ.

Народний дім «Просвіта» 24 жовтня, 16.30.

ДУХОВНЕ

«Величаємо тя, Пресвята Діво, Мати Христа Бога нашого, і славимо всеславний покров Твій».
(Величання з XVI віку)

ПРАЗНИК ПОКРОВУ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Поміж Богородичними празниками нашого церковного року на особливу увагу заслуговує празник Покрову Пресвятої Богородиці. Він завжди був і є для нашого народу днем великого вияву любові й удячності до Пресвятої Богородиці й днем радісної прослави і звеличення Її покрову й заступництва.

Коли Царгород, столицю Візантії, облягли араби, у храмі Пресвятої Богородиці молились люди. Між народом ревно молиться про охорону міста святий Андрій Юродивий зі своїм учнем Епіфанієм. Відправа закінчується. Святий бачить, як від царських дверей – так звалися у греків головні вхідні двері церкви – йде світлом осяяна Пресвята Богородиця у супроводі святого Йоана Хрестителя і святого Йоана Богослова. Мати Божа підходить до престолу, вклякає, довго молиться й заливається сльозами. Відтак встає, здіймає зі своєї голови преясну хустку-покров-омофор, простирає її над народом. Святий Андрій та Епіфаній, які бачили це видіння, зрозуміли, що Пресвята Богомати прийшла, щоб урятувати місто. Звістка про чудо блискавкою розноситься по ньому. Вороги відступають. Місто врятоване.

Від тієї хустки-покрову й празник дістав свою назву. Покров-омофор став символом опіки й заступництва Пречистої Діви Марії.

Східна Церква у своїх богослужбах підкреслює три найбільші привілеї Пресвятої Богородиці: Її богоматеринство, Її вседівство і Її заступництво за нас перед Богом. І якраз цей третій привілей Божої Матері найбільше припав до серця нашому народові. Наші князі, королі, військо, козаки й гетьмани радо вибрали Пречисту Діву Марію за свою покровительку й опікунку.

Князь Ярослав Мудрий у 1036 році розбиває печенігів і з вдячності до Бога і Його Пресвятої Матері будує в Києві собор Святої Софії і храм Благовіщення на Золотих Воротах. У 1037 році у Церкві Благовіщення він віддає увесь народ під опіку Матері Божої. І так з волі нашого монарха Пресвята Богородиця стає офіційною Заступницею, Покровителькою і Царицею нашого народу.

Наші славні запорожці на Січі збудували церкву в честь Покрову Пресвятої Богородиці з іконою Її покрову. На іконі понад Пречистою був надпис: «Ізбавлю і покрию люди моя…», а від запорожців, що під іконою, простягнена стрічка вгору до Божої Матері з написом: «Молим, покрий нас честним Твоїм покровом і ізбави нас от всякого зла». Вибираючись у похід на ворога, козаки вислуховували молебень до своєї Покровительки й ревно співали «Под твою милость». Повернувшись щасливо з походу, поспішали до Неї зі щирою подякою. В їхній бойовій пісні «Нумо, хлопці, до зброї» є такі слова: «Нам поможе святий Юр ще й Пречиста Мати турка звоювати».

Геройська Українська Повстанська Армія 30 травня 1947 року проголосила празник Покрову своїм офіційним святом.

За прикладом своїх провідників й увесь наш народ плекав глибоку набожність до Пресвятої Богоматері як своєї Опікунки, Покровительки і Заступниці. Він завжди з великим довір'ям звертався до Неї і благав Її допомоги чи-то в справах особистих і родинних, чи в часи всенародного лихоліття. Її свята ікона знаходиться в кожній українській хаті. Історія нашого народу записала багато чудесних випадків допомоги Божої Матері, передусім під час нападу ворогів на нашу землю.

Хто не знає чудесну охорону почаївського монастиря в липні 1675 року перед турецькою облогою? На ревну молитву монахів і вірних Пресвята Богородиця з'явилася над монастирською церквою і своїм омофором заслонила монастир.

Святий Отець Пій X в 1912 році сказав до нашого єпископа Микити Будки такі слова: «Ваш народ не може загинути, бо має дві запоруки: ваш народ любить Євхаристійного Ісуса і Пречисту Діву Марію. З цими запоруками народ не може пропасти».

Так, ми сильно віримо, що гаряча набожність нашого народу до Пресвятої Богородиці, як своєї Покровительки й Заступниці, є найкращою запорукою, що Вона ніколи не опустить нашого народу й заступиться за нього перед своїм Сином та випросить у Нього ту превелику ласку, що Україна таки стане вільною і скине нинішній режим внутрішньої окупації.

За о. Юліаном КАТРІЄМ

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

ПОЗИЦІЯ

СХАМЕНІТЬСЯ, БУДЬТЕ ЛЮДИ!..

Лист до п'ятої колони

Можуть спитати: чому до п'ятої колони, а не до партії?

Бо ви не партія, а мафія. А що ваша мафія служить іншій політичній мафії, то її правильне ім'я **п'ята колона.** Політичні партії мають програми, що їх вони не ховають від світу. Ви ж свою програму не розголошуєте. Ваша програма залежить від політичної ситуації. Вчора ви говорили, що Україні треба вступити до НАТО, сьогодні ви – проти цього вступу, вчора ви твердили, що голодомор – геноцид, сьогодні ви з піною в роті кричите, що це не так.

Тобто, ви міняєте шкуру, як хамелеон, залежно від того, що вам вигідно під цю пору або що вигідно вашим північним шефам. Насправді ж, ви маєте програму, але тримаєте її в секреті. Це тактика не політичної партії, а мафії. Та ж програма-версія, яку ви доводите до відома виборців – це фіговий листок для окозамилення. Не треба бути Шерлок Голмсом, щоб із ваших дій прочитати вашу програму. Ваша програма гранично проста: реставрувати в державі сталінський фашизм із тим, щоб передати Україну під владу імперіального монстра.

І ви виконуєте цю програму з невідхильною послідовністю. Ви запрошуєте імперських політкомісарів ширити серед населення потрібну вам політичну жуйку. Стрижень цієї жуйки не дуже хитрий – довести слухачам, що ми і наші сусіди-імперіалісти – це одне плем'я. Мету цієї жуйки розчовпає і дитина – об'єднати одне плем'я під одну руку. І це – ваша головна мета. Саме тому ви так накинулися на правду історії щодо голодомору. Нас морили голодом, бо ми в імперії були інші, ми не вписувалися в запланований імперією вулик, де нам належало виконувати роль робочих бджіл. Значить, ми були інші. Й голодомор про це свідчить: нас нищили за нашу інші сть. Така правда історії. Але ваші шефи не люблять правди. Правда для них гірша від пістолета. І з кремлівського Олімпу пролунав наказ: не було голодомору! А наказ шефів для вас – закон!

Але той, хто має голову на плечах, зрозуміє цей наказ якраз навпаки: голодомор був, бо нащо б тоді сталінським стерв'ятникам його заперечувати? Очевидно, що заперечує той, чиє рильце в пушку. І то добре таки в пушку. Згадаймо історію. Сталінська влада протягом більш як півстоліття заперечувала взагалі, що був голод. Якщо це був голод з природних причин, то навіщо його заперечувати? Аж ні, заперечували роками, заперечували репресіями, тюрмами.

А тепер гляньмо на кредит довіри заперечувачів. Чи варті довіри заперечувачі? Чи вони бездоганно правдиві в усіх своїх діях? На жаль – ні! Був ще один злочин сталінських соколів, який вони заперечували півстоліття, а врешті-решт мусили визнати свій геноцид. 1940 року за наказом Сталіна в Катині й інших точках СССР розстріляли польських полонених офіцерів. Був скоєний жахливий злочин-геноцид. І виконавці цього геноциду впродовж півстоліття звалювали свій злочин на Гітлера, який чинив подібні злочини, але цього таки не скоїв. Згадаймо всі подробиці цього звалювання. Уряд СССР (уряд!) створив урядову комісію під головуванням відомого лікаря-хірурга. Комісія засвідчила – німецька робота. А за півстоліття після цього – конфуз: КҐБ визнає свій злочин. То чи варті довіри сучасні вибілювачі сталінських злочинів?

Виходить, що вам, панове п'ята колоно, випала невдячна робота – вибілювати злочинців, спійманих історією на гарячому. Чи ж додасть вам таке вибілювання політичного багажу у світі, який любить правду?

Хоч я не здивуюсь, коли ваші шефи заперечать і Катинь. Мовляв, не було Катині – це провокація ЦРУ. Можуть же замовники убивства Георгія Ґонґадзе в живі очі брехати, що це вбивство – діло рук ЦРУ. І язик їм не відсихає.

Але мало того, що ви вибілюєте злочинців минулого, ви даєте злочинцям сучасного притулок у своїй мафії, вибілюєте їх. Ви, на ділі, вербуєте злочинців до своєї мафії. У вас знайшли притулок особи, причетні до вбивства Георгія Ґонґадзе. Чому ви такі поблажливі до них? Чи не тому, що злочинці вам ближчі від чесних людей? І злочинці радо йдуть до вас і радо підтримують вас: **крук крука бачить здалека.** Високі мужі, особисто вмочені в убивство журналіста, саме тепер, коли ви «у вантажах»,* просторікують про причетність ЦРУ до вбивства Ґонґадзе. Відома тактика – «держи злодія!». І не відсохне язик цим христопродавцям!

Куди не кинь оком, скрізь вас оточує брехня. Не було голодомору, не було УПА, не було Бандери, не було Помаранчевої революції. Нічого не було. Був Сталін, Путін, Медведєв, п'ята колона й Табачник.

Почати свою політичну кар'єру з брехні? Не забувайте нашої старої, але правдивої приказки: **Брехнею світ пройдеш, та назад не вернешся.** Брехнею ішов світами сталінський СССР. 70 років ішов. А куди прийшов? Чи розпався б він 1991 року, якби був раєм народів, яким ви хочете зобразити його сьогодні, воліючи реставрувати порядки, опертi на брехні?

Чи не приречена ваша програма в зародку на невдачу, на провал, на посміх?

Та ж те, що ви збираєтесь реставрувати, не має жодних шансів на існування. 1917 року скрахувала попередниця «непереможного» СССР – Російська монархічна імперія. Вона саме й проповідувала єдність «русского» світу. Не витримав «русский» світ іспиту XX віку. Наступник монархії – СССР – таємно сповідував ідеї попередниці. Але й він скрахував 1991 року. Не врятували його ні терор, ні репресії.

І ще один крах. Режим, подібний до того, який ви встановлюєте в Україні, скрахував 2004 року.

Такий кінець чекає і відроджену зусиллями кремліських наполеончиків імперію. Наполеончики хочуть зробити героями злочинців і примусити народи молитися на злочинців. Але XXI століття не буде сприяти тим, хто розраховує на злочинні методи.

Для того, щоб ваша програма спрацювала, вам треба вдаватися до брехні. Ви не можете кроку ступити, щоб не брехати. Але слово правди було, є й буде сильніше від брехні. Гляньмо на такий парадокс.

Ви всіма фібрами своєї чорної душі ненавидите українського пророка Т. Шевченка. Чому? Бо Шевченко – це Бандера, а Бандера – це Шевченко. І ви знаєте це й розумієте, але, хоч і знаєте, мусите вдавати з себе шанувальників Шевченка, тобто шанувальників Бандери.

Чи ж не парадокс?

Ви ж ненавидите Бандеру й заразом мусите шанувати його в особі Шевченка.

Про що це свідчить?

Про те, що слово правди сильніше від брехні. За що світ шанує Шевченка? За слово правди. І слово правди перемагає брехню, бо апостоли брехні змушені вшановувати Шевченка, якого вони насправді ненавидять.

Кремлівські боси СССР ненавиділи Шевченка так само, як і ви, але мусили вдавати з себе його шанувальників. Слово Шевченка було сильніше від КПСС, від КҐБ, від Леніна й від Сталіна.

Слово правди виявилося сильніше від тюрем, таборів, репресій. Слово правди, в тому числі, й слово Шевченка, повалило могутню Російську імперію. За яких 70 років після цього слова правди завалили й наступника монархії – сталінський СССР. До цього повалення доклав своїх рук і ненавиджений вами С. Бандера.

Слово правди окрилило й Помаранчеву революцію 2004 р., яка звалила режим, подібний до того, який ви хочете встановити в Україні.

Реставрація в Україні сталінських порядків не пройде!

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

*«Бути у вантажах» – вираз злодійського жарґону, відповідає нашим «бути на коні», «просперувати».

ЛИСТ ІЗ ДОНЕЦЬКА

УКРАЇНЦЯМ Є КИМ ГОРДИТИСЯ

Я вам трохи розповідав, що ми зробили громадський музей «Смолоскип» (який намагалися спалити комуністи – про це писала «Галицька Просвіта» у № 37), присвячений народним героям України, які шляхом самоспалення свідомо віддали свої життя заради свого народу – Василеві Макуху й Олексі Гірнику. Він маленький, але концентрований і враження на відвідувачів справляє. В експозиції є також матеріали про Марію Вітрову (спалилася за часів царату), Миколу Береславського (спроба самоспалення після подвигу В. Макуха), Данила Шумука (відбув найдовше в світі покарання – загалом у радянських таборах за національні переконання відсидів 42 роки, 6 місяців і 7 діб), Миколу Курчика (відбув найдовше в світі безперервне покарання – 31 рік 2 місяці 25 днів, ще живий). Майже все, що можна було зібрати про цих людей, знаходиться у нас, і що, можливо, навіть трохи символічно – в Донецьку.

При музеї діє читальний зал, невеликий (приблизно на 35 осіб), але поки цього достатньо. Є також невеличка бібліотека – тож є що читати й обговорювати. Недалеко від нас збудована греко-католицька церква. Службу там правлять українською, тому ми підтримуємо зв'язки. Так що поволі відроджуємо в Україні Україну. І попит на це є. Хоча бути українцем у Донбасі – це не бути ченцем у пустелі, а бути мішенню. Та все ж українська земля, не зважаючи ні на що, народжує українців. В школах класи з викладанням українською переповнені, вчителів не вистачає. От тільки влада антиукраїнська (та вона вже безперервно багато століть антиукраїнська й антилюдська – сатанинська), а народ все одно живий.

У Львові від Б. Возницького довідався ще про одного героя-українця, вояка УПА, який переховувався 20 років, а коли його викрили, не здався, а спалив себе. Це Юрій Михайловський з Тернопільщини. Тепер досліджуємо його життєвий шлях, адже людина не скорилася і не здалася. Є українцям ким пишатися.

В. ТУПІЛКО,
голова Донецької міської організації Соціально-екологічної партії «Союз. Чорнобиль. Україна» і ВГО «Чорнобиль–Допомога»

ТАК ДУМАЮ

ЗАКОН ПРО ДВА СОРТИ УКРАЇНЦІВ

Аналізувати запропонований реґіоналами, комуністами й литвинівцями проект про порядок застосування мов не хочеться. Не тому, що він побудований на логіці п'ятикласника й виписаний гранично зрозуміло, з цинічним викликом усім етнічним українцям. В цьому документі немає нічого нового, зате зібрані всі ідеї сучасної і давньої, ще радянської, технології перетворення українців у маленького квартиранта на своїй землі з правом мати право одного голосу в кагалі нібито багатонаціонального населення, а насправді у вавилонському зборищі «русского міра» в Україні.

Цей проект є суцільним набором запозичень і головна ідея законопроекту належить не реґіоналам, а етнічному українцеві й за сумісництвом головному соціалістові Олександрові Морозу. Саме він, ще під шумок інавґурації Віктора Ющенка, намагався «протягнути» власний законопроект про мови, в якому ключовою тезою було так зване мовне самовизначення. По суті, це законодавче оформлення двох сортів етнічних українців, щоб потім вони, на радість добрим сусідам, знищували одне одного дискусією на тему, хто з них справжній.

Якщо всі несправедливі й антиконституційні преференції російській мові можуть обернутись проти їхніх авторів, бо безконечно дратувати українців не можна, то державне заохочення «украинцев» є справжньою небезпекою для української нації. Щоб цього не сталося, російськомовним українцям варто зрозуміти, що саме їхніми руками хочуть остаточно зруйнувати силу українського етносу.

З цього моменту звичка бавитись російськомовністю лягає непростимим гріхом на душу українця. Кому байдуже, треба зробити вибір. На громадянство це не вплине і від цього ковбаса чи сало свій смак не втратять. Єдине – неможливо буде домовитись із совістю й не уникнути докірливого погляду Всевишнього. Якщо це когось не турбує, можна відцуратись українства, але хоч називати себе громадянами і спромогтись на публічну україномовність.

Ігри в двомовність закінчились і щоденний вибір української мови і є підтвердженням власного українства та захистом української мови. Тепер, як ніколи, стало можливим ганебне ухвалення цього відверто неконституційного проекту. Сам факт реєстрації цього безглуздого для вільної держави документа має спонукати українців голосувати на виборах до місцевих рад проти партії влади. Зрештою, може запуститись туго стиснута пружина тліючого невдоволення автохтонного населення України.

Не випадково за законопроект планують швиденько проголосувати без усенародного обговорення, хоч потурбувались про формальне й ніким не враховане обговорення проекту податкового кодексу. А питання мови значно вище податків, бо 10-та стаття входить у перелік основних засад Конституції. Зрештою, цей законопроект кожен справжній українець не зможе спокійно дочитати до кінця. Його неможливо обговорювати. Якщо спробують його проголосувати, то лише з твердим переконанням у нездатності українців якось заперечити чи організувати опозицію.

Це зачіпає вищу справедливість. Вони можуть переступити межу, яку в жодному разі переступати не можна. Не факт, що українці ще терплять утиски української мови, міністра Табачника й метушню влади, яка будує якийсь чужий, фальшивий світ чи то пак «русскій мір». Достатньо лиш однієї цинічної провокації, щоб щось перевернулось у душі всіх без винятку українців, зараз таких мирних і заклопотаних життям, далеких від ідеї націоналізму. Це може бути мовний законопроект. Але таки настане зрив української душі, бо історично це повторюється в подібних ситуаціях.

Мовним питанням не можна бавитись безконечно перед кожними виборами, думаючи, що все минеться. Не минеться, бо сумнозвісна рушниця на гвіздку в котромусь акті української драми таки вистрелить, а це вже проблема, яка відіб'ється усім, не зважаючи на мовні переживання чи мовну байдужість. А може, хтось хоче навмисно спровокувати стихійний український протест, щоб потім хвацько й надовго його втихомирити за всіма правилами демократії?

Цей законопроект можна ще назвати законопроектом про Вавилонську вежу України або про два сорти українців. А насправді це той законопроект, який, не залежно від його ухвалення, бумерангом ударить по тих, кому дуже заважає бажання етнічних українців жити вільно й не криючись розмовляти рідною мовою на своїй, Богом даній землі.

Володимир ФЕРЕНЦ

ФЕСТИВАЛІ

ІМЕНІ ТАРАСА МЕЛЬНИЧУКА

В культурно-мистецькому центрі «Є» відбулася презентація Другого Всеукраїнського літературного фестивалю ім. Т. Мельничука – «Покрова», який пройде 14–25 жовтня. На презентації виступили начальник управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації В. Федорак, відповідальний секретар НСПУ Я. Ткачівський, меценат В. Козачок. Керівник галузі культури області наголосив на потребі фестивалю, поєднанні в ньому кількох позитивних напрямків – вшанування творчості письменників минулого, представлення сучасників, популяризація української літератури.

Ім'я Тараса Мельничука є знаковим для вітчизняного літературного процесу. Його нестримна гуцульська духовна й естетична потуга повинні стати прикладом для молоді – як можна й потрібно творити високе європейське мистецтво на національних підвалинах.

Н. К.

ТВОРИТИ ДОБРО

ПІДТРИМАЙ БЛИЖНЬОГО

Під гаслом «Поділяючи турботу» громадськість відзначила День паліативної допомоги і хоспісної опіки.

До 25 жовтня будуть розповсюджуватися інформаційні буклети, збиратимуться благодійні пожертви, транслюватимуться відеоролики на місцевих телеканалах, відбуватимуться молебні у храмах міста за невиліковно хворих та їхніх опікунів.

Широка кампанія хоспісних днів в Україні стає важливим внеском у поширення паліативної допомоги загалом і спрямовується на привернення уваги суспільства до здійснення права кожної невиліковно хворої людини на гідне завершення її земного життя.

А. Ч.

РЕПЛІКА НА РЕПЛІКУ

ВИШИВАНЮК НЕ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ?

Голова обласної адміністрації Януковича–Азарова–Табачника образився на пікетувальників, які під стінами «білого дому» протестували проти намірів колоніальної прокремлівської адміністрації з управління хохляндією позбавити українців права користуватися рідною мовою на рідній землі.

Івано-Франківська адміністрація ніколи не виступала проти української мови, то чого ж від неї хотіти? Не виступала. Ба більше: активними радниками голови обласної адміністрації Януковича–Азарова–Табачника працюють захисники мови Степан Пушик і Ольга Бабій. Люди мудрі й відповідальні. То, може, пояснять Вишиванюкові, що саме він – найголовніший в області представник україножерів з команди Януковича–Азарова–Табачника. А може, ще й врадять: як уміло не дав свого часу обласній раді засудити окупацію Росією української землі в Криму, так би, може, тепер підтримав українську мову. Зрештою, файно було би, якби під заявою, яка засуджує антиукраїнство табачників, так само, як під різними святковими поздоровленнями, стояли два підписи: голови обласної ради й обласної адміністрації Януковича–Азарова–Табачника.

Дмитро ЗАХАРУК

ОГОЛОШЕННЯ

Загублене реєстраційне свідоцтво № 519 від 28.05.1999 р. на право власності на гараж № 29 в Івано-Франківському ГБК № 15 на прізвище

МИЛИК ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

вважати недійсним.

З КОГОРТИ БОРЦІВ

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

ПОКРОВА – СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА, СВЯТО УПА

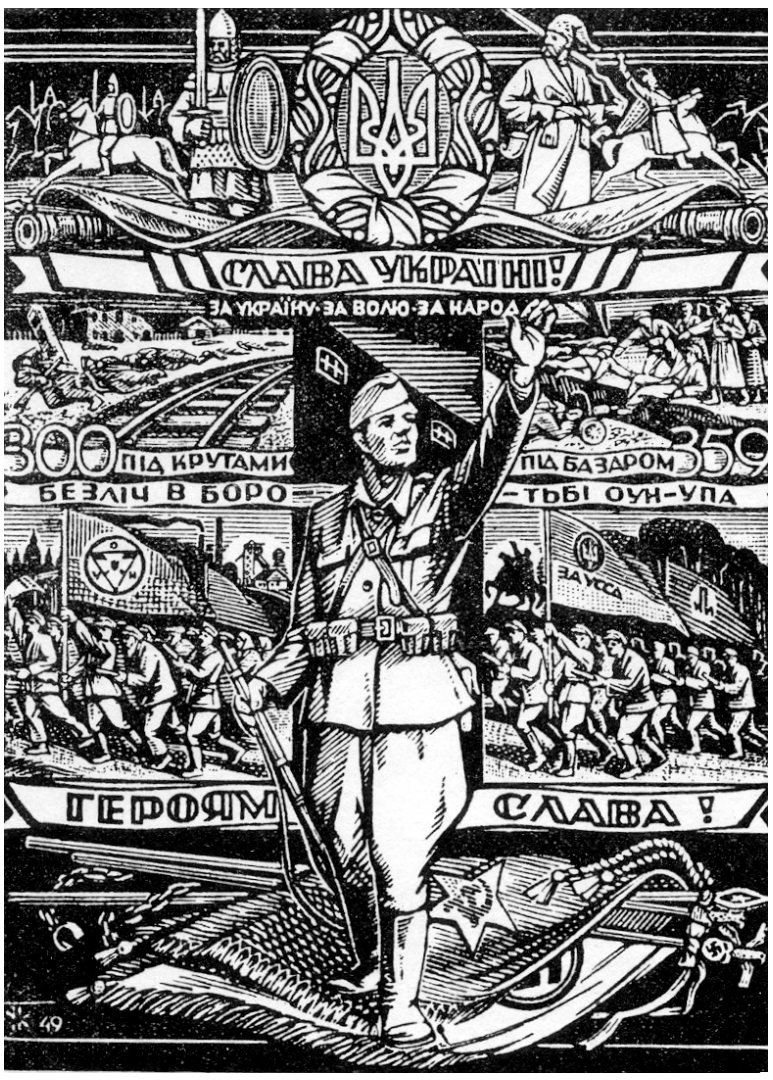
Петро Личук, син Івана, народився 1921 року в с. Стецева Снятинського району в бідній сім'ї, в якій, крім нього, було ще троє братів і троє сестер. Дитячі та юнацькі роки минули в рідному селі, де в сільській школі закінчив 6 класів. Уже під час навчання в школі й особливо після її закінчення пізнав матеріальні нестатки, соціальну й національну несправедливість польського колоніального гніту.

Селяни не мирилися з національним безправ'ям, гуртувалися, створювали осередки для молоді й дорослих з метою підвищення освіти й організації боротьби з поневолювачами. Для молоді в с. Стецева організували товариство «Каменяр», активним членом якого став Петро. Старшого його брата Григорія, члена «Просвіти», в 1939 р. арештували і розстріляли у Львові в 1941 році «визволителі».

Приниження і знущання польських шовіністів над українцями й варварське знищення свідомих українців сталінською і гітлерівською репресивними машинами переконливо довели необхідність збройної боротьби за визволення України. Такою організаційною структурою була ОУН, членом якої став юнак. Сільська молодь, вихована товариствами «Каменяр» і «Просвіта», ідейно та матеріально підтримувала ОУН, а в час Другої світової війни поповнила її лави, де продовжувала вже збройну боротьбу проти обох окупантів.

У лави ОУН молодь Західної України приходила двояка: одна частина – без військової підготовки, інші, відгукнувшись на заклик ОУН створити окрему Дивізію «Галичина», пройшли там військовий вишкіл. Саме цим шляхом пішов Петро Личук. По закінченні вишколу він був скерований на фронт під Бродами, звідки зі зброєю перейшов в УПА – спочатку як стрілець боївки, а згодом як провідник Снятинського району (псевдо – Львівський). Незважаючи на молодий вік, провідник Львівський був добрим військовиком, конспіратором, організатором розвідок і збройних акцій, які проводив після ретельної підготовки.

Для боротьби з УПА НКВС створив спеціальні військові загони «краснопогонників», до яких залучали місцевих яничарів. Керівництво УПА називало їх «червоною мітлою», вони постійно знаходились у великих «ненадійних» селах, де проводили безперервні обшуки, арешти, депортації. Такий загін діяв у с. Підвисоке й постійно тероризував населення, проводячи обшуки, облави, здійснюючи насилля в навколишніх селах. Добре спланована й підготовлена провідником акція дала можливість блискавично і назавжди ліквідувати зграю «краснопогонників». Такі акції успішно проводилися в селах району, що сприяло підвищенню авторитету УПА серед населення.

Органи НКВС доклали чимало зусиль для захоплення і знищення Петра Личука. За нього обіцяли винагороду – 10 000 крб., однак цей підступ не був успішним. Подальший крок був не менш підступним – погрози братам і сестрам, спроби виселення в Сибір матері провідника. Але Петро Личук твердо заявив, то з обраного шляху він і його родина не звернуть. Мама провідника Львівського була депортована в Сибір і дорогою до місця заслання померла у 1946 р. Після смерті матері провідник продовжував боротьбу проти окупаційного режиму та його поплічників із місцевого населення.

Увесь тягар боротьби забезпечували добре підготовлені воїни УПА при цілковитій підтримці й допомозі більшості населення району, добре налаштованому зв'язку, який забезпечував своєчасною інформацією про дислокацію загонів НКВС і їхню кількість. Інформаційне забезпечення лягло на плечі молодих зв'язкових – жінок та дівчат, а часом і дітей шкільного віку. Із найбільш активних зв'язкових слід відзначити Розалію з дому Семотюк, Василя Семотюка (сина Іванового), Василя Кузика (сина Василевого), Миколу Калитчука (сина Федорового), Романа Рашковецького (сина Василевого), Євгена Личука (сина Василевого) та багатьох інших.

Провідник Львівський був доброю, щирою, приязною людиною. Він переконував людей, які потрапили під вплив ворожих ідей, а, переконуючи їх, давав цінні поради. Приймаючи важливі й відповідальні рішення, радився з побратимами, особливо коли йшлося про долю людини. Разом з тим, він був категоричний і безкомпромісний у боротьбі з ворогами українського народу, безстрашний борець за самостійність Української держави. Позитивні риси націоналіста-героя провідника мали велике виховне значення для бійців УПА та всього населення району.

Успішну боротьбу загонів УПА на території Снятинського району під керівництвом провідника Львівського високо оцінило вище керівництво УПА. Провідникові Львівському пропонували вищу посаду в проводі ОУН, від якої він відмовився.

Успіхи УПА дуже турбували більшовицьких верховодів, які не жаліли нікого й нічого для досягнення своєї мети. Інформацію енкаведисти одержували від зрадників. Коли умови боротьби стали надважкими, не вдалося уникнути зради й провідникові Львівському. Пізньої осені 1947 р. в с. Підвисоке, перебуваючи на горищі в одного з господарів, провідника і трьох стрільців зрадив один із «побратимів» – Скрипник. На світанку сільську хату оточив загін енкаведистів. Зрадник старався врятуватись, але розплата спіткала його тут же, а три герої продовжували бій з більшовиками, пам'ятаючи, що останній патрон треба зберегти для себе.

Так загинули молоді герої-націоналісти за волю українського народу, за самостійну Українську державу. Провідник Львівський та двоє його побратимів поховані в братній могилі в с. Красноставці Снятинського району.

Євген ЛИЧУК

Гравюра художника УПА Ніла Хасевича

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

СЛОБІДСЬКІЙ «ПРОСВІТІ» – 100

Слобода Небилівська на Бойківщині відсвяткувала своє 245-річчя і 100-ліття місцевої «Просвіти». Свято здивувало далеких і близьких гостей, які зібралися тут. На подвір'ї оселі – вишиванки, рушники, гаптовані й ткані вироби... Подвір'я Народного дому прибране, як до 1939 року (робота Іванни Осадчук-Котик). На його ґанку – карта (мапа) села у світлинах – «Стіна пам'яті» (світлини односельців-патріотів). У залі – кілька десятків вишиваних картин педагога Надії Винник-Туш, родом із села Острова, виставка дитячих малюнків і просвітянської літератури, в тому числі, «Слобода під Чорним лісом» – одна з переможців Міжнародного конкурсу на Львівщині.

Про історію села і «Просвіти» розповів її відновлювач у 1989 році й перший голова осередку, автор книги «Слобода під Чорним лісом» Ігор Котик, згадавши засновника читальні 1910 р. Григорія Качмарчука, одного з найактивніших просвітян Ярослава Дякона (народився в с. Махнівці Золочівського р-ну), хорунжого УСС, учителя. Організував кооперативу «Праця» й допоміг відкрити молочарню, на шкільному подвір'ї посадив з учнями смерекову алею. Його справу продовжив педагог Володимир Зелик, родом із Сівки Войнилівської. Під керівництвом останнього збудували читальню «Просвіти», він виростив з дітьми смерічки, які донедавна були окрасою села. Сини обох педагогів, як і чимало їхніх вихованців, пішли в УПА.

Найпрацьовитішим головою читальні 30-х років був Остап Іванцівський, якому злі люди вкоротили життя. Просвітяни заснували премію його імені, яка присвоюється за виховання дітей. Першими її лауреатами стали 2002 року Оксана й Василь (посмертно) Лавришини за підготовку сімейного дитячого квартету. Доповідач відзначив плідну працю просвітян Дмитра Візновича й Івана Котика, визнаного мужем довіри в «Просвіті» – чесних, поважних, ідейних просвітян 1935 р. Чоловіком і жінкою довіри 2009 р. визнали В. Д. Осадчука і М. Р. Осадчук. Найкращі активні просвітяни нагороджені грамотами.

Ігор ПІДГІРНИЙ,
просвітянин

ДУХОВНЕ

ЯК ВИХОВАТИ В СОБІ ЗДАТНІСТЬ ПРОЩАТИ

«Простіть, і вам проститься» (Лука 6, 37).

Хронічний стан образи може призвести до стійкого розладу здоров'я. Люди, які вороже ставляться до оточуючих, у чотири рази частіше страждають на серцеві захворювання й мають у шість разів більше шансів померти в молодому віці. Пам'ятаймо, прощення, як запевняють духовні отці та психологи, – це стан душі, який робить людину вільною. Постійне повернення до своєї образи завдає великої шкоди психіці. Непрощення не завдає шкоди нашим кривдникам, зате руйнує нас самих. Отже, прощення – це єдиний вихід із будь-якої ситуації, особливо якщо ви хворі. Коли людина захворіє, то їй необхідно оглянутися навколо і знайти того, хто потребує її прощення. Як правило, прощати потрібно тих, хто, на нашу думку, найменше цього заслуговує. Але це проблема не їхня, а наша. Тому кожна людина, а особливо жінка, повинна виховати в собі здатність прощати. Приготуйтесь до того, що шлях до прощення буде довгим. Виробіть в собі спеціальні прийоми переключення.

Щойно вас починають навідувати думки про кривдника, скажіть «стоп».

Благословляйте його з любов'ю, звільніть і перестаньте про нього думати.

Тримайте про запас якийсь приємний спогад, щоб негайно звернути увагу на нього.

Для того, щоб стати вільним, вам необхідно позбутися всіх своїх «праведних» образ і «вихлюпнути з нічного горщика жаль до власної персони». Це надзвичайно вдале визначення. Коли ви царюєте на нічному горщику, то абсолютно безпомічні. Щоб отримати силу, ви повинні встати на ноги й проголосити, що берете відповідальність за власне життя.

Закрийте на деякий час очі й уявіть собі могутній потік води. Візьміть важкі спогади, образи й гіркоту, ситуації, які породили все це, й киньте їх у бурхливу воду. Почекайте, поки «сміття» не зникне з поля зору: потік понесе його вниз по течії. Робіть цю вправу якнайчастіше. Це найкращий спосіб. Але є й інші: людям віруючим допомагає молитва.

Якщо напад образи застав вас удома, увімкніть гучно музику й займіться гімнастикою.

Спробуйте вести щоденник прощення. Занотовуйте в ньому свій гнів і біль, а далі спробуйте розібратися, які причини підштовхнули вашого кривдника до цього вчинку? Згодом у вашому щоденнику буде все менше звинувачень, можливо, ви зумієте знайти виправдання.

Дуже допомагає, якщо згадати, чи були випадки, коли кривдником були ви самі. Що підштовхнуло вас до цього? Спробуйте подивитися на все, що трапилося, з точки зору кривдника. Може, він не хотів так сильно вас образити.

Постарайтеся пробачити хоча б на хвилину. Потім поступово збільшуйте час.

Учіться прощати авансом, щоранку повторюючи таке: «ніхто мені нічого не винен, це я в боргу перед світом за все недобре».

«Тренуйтеся» на людях, які вам незнайомі: влізли попереду вас у чергу, підрізали вашу машину на дорозі. Не зосереджуйтеся на поганих думках і тим більше не дозволяйте собі вступати в перепалку через дрібниці.

Два-три рази глибоко вдихніть і свідомо придушіть свій гнів. Спробуйте знайти в ситуації щонебудь смішне.

Словом, як пережити прикру ситуацію, не озлоблюючись? Дивіться на неї, як на урок, а не як на акт покарання, і тоді ви зможете повернутись до свого внутрішнього центру – душі, яка очистились і стала мудрішою. Зрозумійте, що всі так звані проблеми – це не що інше, як надана можливість змінюватись і рости, в першу чергу, духовно. Більшість проблем породжуються вібраціями, які виходять від нас. Все, що потрібно зробити, – змінити спосіб мислення, налаштуватися на звільнення від образ і навчитися прощати й забувати. Це відкриє для вас абсолютно новий світ благословень.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

Моєму кураторові й наставнику, протоієрееві, професорові Івану Козовику присвячую

* * *

Фільтрує небо наші дії,
Всім по заслузі воздає –
Хтось животіє в безнадії,
Хтось до престолу вперто йде.

Нікчемний путь –
вимог й докорів,
Жорстокість – вибір хижака.
А взяти людяність в дорогу –
Найвища буде похвала!

Щоб осягнути цю науку,
Буває, мало і життя.
Якби ж то ВЧИТЕЛЬ міг за руку
Вести до заходу буття!

Зерно добра, зерно любові
У душах пастир засіва:
«Спасіння шлях – то є «amore».*
Й за це я голову схиля...

Любов КУЗЕНКО (СЛОБОДЯН)

*«amore» – любов (лат.).

НАМІРИ

ДОВІДНИК ІЗ ДОПОВНЕННЯМИ

Івано-Франківськ – перше місто, яке за роки незалежності видало енциклопедичний словник, адже подібне видання вийшло ще 1935 року. Автори, а це Ганна Карась, Роман Дида, Михайло Головатий, Богдан Гаврилів і видавець о. Ігор Пелехатий присвятили це унікальне видання 350-річчю Івано-Франківська.

Нещодавно обласна науково-методична бібліотека ім. І. Франка провела презентацію цього фоліанту, запросивши науковців, авторів, чиї статті увійшли до словника, митців, політичних і відомих громадських діячів та представників влади.

На початку презентації Ганна Василівна звернулась до всіх із вибаченням за деякі технічні помилки й недотягнення, які неодмінно будуть доопрацьовані, й наступний наклад вийде з урахуванням побажань і доповнень. А для забезпечення друку видання буде оголошена передплата. Для кращого користування енциклопедичним словником Івано-Франківська в Інтернеті буде розміщений електронний варіант, запевнив о. Ігор Пелехатий.

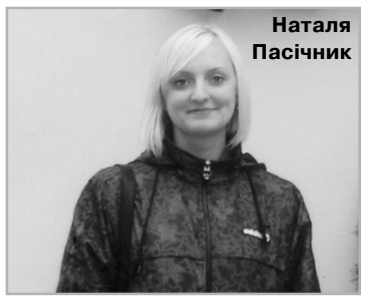
Обсяг видання «Івано-Франківськ. Енциклопедичний словник» – це дві з половиною тисячі статей з історії міста, вулиць, історичних постатей, вміщені на 500 сторінках книги. Їх підготували краєзнавець Михайло Головатий, історик Богдан Гаврилів, Ганна Карась, о. Ігор Пелехатий, Ганна Бабинська, заступник директора бібліотеки Галина Горбань. Книга містить численні історичні листівки з колекцій Петра Арсенича, Івана Бондарева, Зеновія Соколовського, Зеновія Жеребецького. Автори звернулись до організацій і авторів, які мають доповнення до видання, із проханням подавати матеріал у «Нову Зорю».

На презентації виступали професор Тетяна Завгородня, Романія Постолянюк, заслужена артистка України Ганна Бабинська, заслужена журналістка України Надія Семенкович, директор обласної бібліотеки Людмила Бабій, старший бібліотекар ПНУ ім. В. Стефаника Олег Гуцуляк, письменник Ярослав Ткачівський, міський голова Віктор Анушкевичус, Уляна Скальська, Фотій Володимирський, доцент Богдан Губаль, начальник відділу спорту облдержадміністрації Мирослав Карабін, письменник Дмитро Юсип, професор Мирон Черепанин, заслужена артистка України Ольга Велка, народний артист України Іван Курилюк, Любов Кецало, директор інституту культури Анатолій Грицан, заступник начальника відділу культури Ігор Дем'янець. Вони відзначили унікальність видання, необхідність його як для учнів шкіл, так і у вищій школі для вивчення історії краю, а також для гостей міста і діаспори, яка розкидана по цілому світу. Всі були одностайні в тому, щоб висунути авторський колектив словника на здобуття премії ім. Івана Франка.

На завершення презентації юний піаніст, переможець конкурсу «Нові імена», учень ДМШ № 1 подарував усім «Забутий вальс» Ф. Шопена.

Любов ЗОРІНА

НАШОГО ЦВІТУ...

Наталя Пасічник

НЕ ОБІРВАЛАСЬ НИТОЧКА

Ще школяркою Наталя Пасічник познайомилася з Українсько-канадським бізнес-центром, який на прохання української діаспори й за сприяння канадського уряду, а також за підтримки міської та обласної рад і виконавчих органів відкрили в Івано-Франківську. Тут, у Бізнес-центрі, вона прослухала семінари-тренінґи з започаткування малого бізнесу, бізнес-планування, стратегічного планування бізнесу, особистих умінь менеджера, а також курси англійської мови для школярів.

Згодом, коли дівчина вступила на факультет управління галузевим і реґіональним економічним розвитком Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, вона поєднувала навчання і вдосконалення знань з англійської мови на курсах іноземних мов у SBEDIF. Спілкування з канадійцями й викладачами, які пройшли стажування в Канаді, стали великою допомогою в позитивному рішенні комісії університету рекомендувати студентку на проходження стажування в Канадський університет у провінції Саскачеван (по програмі взаємообміну студентами), де Наталя не тільки вдосконалила англійську, прослухала курс предметів з управління, міжнародної економіки, історії Канади, але й працювала як стажер на малих підприємствах. А ще вона у вихідні подорожувала Канадою, відвідувала музеї, зустрічалася з українцями.

Повернувшись до Івано-Франківська, дівчина продовжила навчання в університеті, а закінчивши його, вступила в маґістратуру в канадський університет. Там вона навчалась два роки, виявила неабиякі здібності. Незабаром одержала підвищення на фірмі, в якій проходила практику, в інше місто, а згодом і рекомендації для надання громадянства Канади.

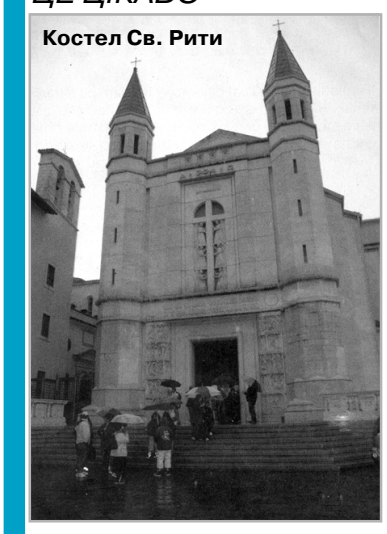
Щороку Наталя приїжджає до Івано-Франківська і з великою охотою відвідує колектив Бізнес-центру, заходить на кафедри, ділиться враженнями з викладачами, студентами. І зараз, за час двотижневого перебування в Україні, вона відзначила, як за рік активізувалась робота з підготовки до «Євро-2012», наскільки затишнішими стали подвір'я жителів, наскільки більше з'явилось квітників, відкрились нові кав'ярні й місця розваг, виросли яскраві дитячі майданчики. Це дуже тішить дівчину, адже так радісно на серці, коли в рідному місті стає краще. Тільки б збільшувалась кількість гідно оплачуваних робочих місць для молодих працівників, які могли б заробити собі на житло, на подорожі, навчання й підтримку своїх батьків, дідусів і бабусь, бо ж останні зробили так багато для свого краю, а пенсії мають надзвичайно малі й жодних страховок, які б полегшували життя на схилку літ.

Така вона – наша землячка п'ятої хвилі української еміґрації – ниточка, що пов'язує дві держави, які близькі навіть через океан.

Л. ХУДИК

ЦЕ ЦІКАВО

РОЖІ І БДЖОЛИ

Костел Св. Рити

В Італії існує культ святої Рити. Її надзвичайно шанують у всій країні. Вона є опікункою невеличкого містечка Касція, що на умбрійському підгір'ї в середній Італії. Свята є «спеціалісткою», якщо можна так сказати, від справ безнадійних. Померла вона 1467 року й похована в каплиці у кришталевій труні, яка зберігається за срібними ґратами. Не зважаючи на те, що відтоді минули століття, тіло її повністю збережене.

В день міста паломники в костелі Св. Рити освячують рожі, які приносять із собою. Освячені квіти вважають цілющими. Для цього їх роздають хворим. Цей звичай був започаткований випадком, коли Рита, вмираючи взимку, попросила, щоб її племінниця принесла з родинної місцевості рожі. Очевидно, жінка знайшла на безлистому кущі рожі.

А ще в одній зі стін костелу можна побачити діри, в яких живуть сірі бджоли св. Рити, яких нема в жодному іншому куточку землі і які не мають жала. Ці бджоли на якийсь час були зникли з цієї околиці і з'явилися знову після смерті святої. Можна припустити, що ці працьовиті комахи були знайомі з Ритою значно раніше. Як свідчить леґенда, якогось дня над річною Ритою, яка спала в кошику з лози неподалік батьків, які працювали в полі, літав рій бджіл. Комахи входили до вуст маленької Рити, не завдаючи їй жодної кривди.

Тепер біля костелу Св. Рити продають соняшниковий мед і «пелюстки» рож св. Рити, які напевне допомагають вірянам. У Бога бо все можливо!

М. Р.

ЩО НЕ КРАЙ, ТО ЗВИЧАЙ

ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІСТЬ: ТОЛОКА, ТОЛОКА...

Започатковуємо рубрику «Що не край, то звичай». Запрошуємо до співпраці людей, не байдужих до нашої етноісторії та етнокультури.

Просимо надсилати свої матеріали.

Багато століть на селі існували два основні життєві стрижні: *землеробство й релігія.* Землеробство було матеріальною основою селянина, одягало й годувало його. Людина жила в абсолютній гармонії з природою, вслухаючись у ритм її життя, намагаючись при цьому нічим не пошкодити це гармонійне співіснування. Городньо-польові роботи мали свою календарну періодичність, що базувалась на дивовижних знаннях землеробських поколінь. На жаль, ці знання ніколи й ніким до ладу не були записані, й хоч на сьогодні більшість їх утрачена, все ж дещо все-таки вдається віднайти, записати й відтворити.

У більшості випадків ці записи відносяться до своєрідних трудових традицій, які проявлялися в різних формах. Однією з таких є *обряд толоки.* Цей звичай бере початок у далекому минулому. Його знають усі слов'янські народи й іменують так, як він називався у старослов'янській мові: «толока» – в українців та росіян, «талока» – у білорусів, «тлака» – у болгар, «тлука» – у поляків. Проводили толоку при збиранні врожаю, сінокосі, на будові та на інших громадських роботах: прибирання громадських територій, підготовка обійстя до зими (весни) тощо. Зараз цей звичай практично забутий. Зберігся частково у нас, на Західній Україні.

Для проведення толоки сходилася група людей, які виконували певну роботу (наприклад, оббирали кукурудзу). Ґазда, який замовляв толоку, за роботу не платив, а мав відробити толоку в тих, хто був у нього. Під час толоки, щоб робота йшла веселіше, співали пісні, розповідали страшні й смішні історії, забавлялися в ігри, які б не заважали роботі. Толоки були *ґаздівські, жіночі й мішані.* На ґаздівській толоці будували хату, вивозили в поле гній, займалися ремонтними роботами. На таку толоку запрошували ґаздів і часто з тягловою силою. На жіночу толоку збиралися переважно заміжні жінки. Вони терли й тіпали льон, дерли пір'я, лущили квасолю. На мішану толоку сходилися парубки та дівчата. *«Пусти ж мене, моя мамко, на тую толоку. Я не піду на толоку лишень цего року...»* – це означало, що скоро ця особа має вийти заміж і на молодіжну толоку їй ходити забороняється.

Переважно це була кукурудзяна толока. Під вечір, після роботи на своїй господарці, молодь сходилася до ґазди, який заповів толоку, й лупили кукурудзу. Після закінчення роботи ґазди робітникам давали вечерю. Трохи кращу, ніж щоденна їжа, але не таку, як весільна чи святочна. Коли кукурудзи було багато, то, щоб заохотити молодь до роботи, господар обіцяв найняти музику й дозволити танці, якщо вони швидко все пороблять. Тому всі намагалися якнайшвидше скінчити роботу, щоб більше часу залишилося на танці.

Отож представляємо вашій увазі стилізований сценарій сільської толоки й будемо раді, якщо він стане в пригоді у вашій просвітницькій роботі.

Методист з фольклору обласного Народного дому «Просвіта»

Надія ГАРІДЖУК

Сільське подвір'я.

На одній купі не луплені кукурудзи, на іншій – чисті, на землі коси.

Молодь розташована відповідно до роботи: хлопці оббирають кукурудзи й сортують, а дівчата плетуть коси. Всі співають пісню.

Пісня «Ой, ти горо кремінная»

Дівчина 1: Насте, а то правда, що твого Ґеника до войска берут?

Дівчина 2: Або що?

Дівчина 1: Та нічо. Лишень шкода, бо ви вже скілько довго ходите, а тепер, як його заберут на сім років, що будеш робити?

Дівчина 2: Йой, сестричко, не завдавай мені ще більшого жалю, бо я вже сі чисто зжурила. Але війт каже, що можут ще й не взєти, бо він – одинак.

На подвір'я заходять ґазда і ґаздиня.

Ґазда: А що, панове-товариство, чи багато ще є роботи?

– Та нє.

– Ще пару шульків лишилосі.

– Одну косу ще треба доплести.

Ґаздиня: Чи видиш, чоловіче, які робітні лупільники в нас цего року? Ще й півночи нема, а вони вже майже всьо поробили. Здало би сі їм файно подєкувати.

Ґазда: Та хіба я проти, як скінчут роботу, то най троха потанцюют...

Всі радіють: дівчата обіймаються, хлопці штовхаються.

Дівчина 1: А хто буде грати?

Дівчина 2: Як хто, а дід Михась Сліпий.

Парубок 1: Його нема дома, пішов на Зеленівку до брата.

Дівчина 1: Йой, а хто нам заграє?

Дівчина 2: А я знаю хто...

– Хто?..

– О, всьо вона знає...

– Та кажи вже, не тєгни.

Дівчина 2: Ну, а наш Андрій.

– А й справді...

– А ми чисто забули.

Дівчина 1: Андрійку, сонечко, заграєш нам?

Андрій *(хоче, аби його попросили):* Нє...

Дівчина 2 *(з викликом):* Як то «нє». Тебе люди просят, а ти «нє».

Дівчина 1: Андрійку, голубчику, соколику, заграй нам, знаєш, як ми хочем гуляти...

Андрій: А що я за се буду мати?

– Пиво.

– Файно подєкуєм.

– Колись тебе щось послухаєм.

Дівчина 1: Андрійку, заграй, а ми за то всі тебе поцілуєм.

Дівчата підтакують.

Андрій: Ну, як поцілуєте, то вже мушу послухати. Але треба йти по баян, бо я йшов на роботу, а не на забаву, то й лишив баян удома.

Виходить зі сцени. Всі радіють, штовхаються і ненароком зачіпають старого діда. Той з несподіванки падає на землю й кричить.

Дід: Га! Що? Б'ют!

Ґазда: Та ніхто вас, тату, не б'є. Сідайте-но лишень та розкажіт дітим якусь байку, а ми, жінко, ходім ріхтувати місце на кукурудзи.

Ґазда з ґаздинею виходять.

Дід *(вмощується на стільці й бурчить):* Аякже! Вони з мене збиткуютсі, а я їм маю байки розказувати...

– Дідусю, розкажіть.

– Ми більше не будем.

– Та ми не хотіли.

Дід: Хіба я знаю, про що вам розказувати. Теперішна молодь така, що ніц старину не вважєє.

– Дідусю, ми вас дуже вважєєм.

– Нам всьо цікаво.

– Розкажіт щось страшне.

Дід: Аякже страшне, а потому будете боятисі йти додому.

– Нє, не будем.

– Ми тут заночуєм.

– В шумилині.

– Нас хлопці відведут.

Дід: Ну, як відведут, то слухайте. Жила в нашім селі вдовиці, в якої була їдна дочка. Та й саме в Великодній піст дуже захорувала і вмерла. Жінка фист банувала за дочкою – куда ходила, всюди плакала. А тут вже й Великдень настав, треба йти паску світити. Жінка зібрала кошик, вбраласі в кожух, бо Великдень був раний та й в церкві було студено. Прийшла до церкви, помолиласі. А як пообзираласі, то страх її зібрав – Службу правив отець Тихович, що вмер ще п'єть років тому. Придивиласі ліпше, а люди в церкві всі, що вже повмирали. Жінка тогди зрозуміла, що попала на мертвецький Великдень, а живим там не можна бути. Вона вже хтіла тікати, коли відкриваютьсі двері і заходит її дочка. Чисто мокра, ще й на коромислі два повні ведра несе. Повела носом, нюхнула пару раз, та й каже: «Живим духом смердит. Якби'м знала, що то моя мама, на кусочки би'м пощипала. Цілими днями плаче, а я тут в калабани маю лижєти». Жінка, як то вчула та й в двері, а всі мерці за нев. Вчепилися в кужух, вона руки пустила, кужух впав, а жінка втекла. На другий день, як люди прийшли до церкви, то на каждім гробі було по кусочку кожуха, а жінка до трьох день вмерла.

Парубок 1: Зі страху певне.

Дівчина 4: Або серце не вітримало.

Парубок 2: А мені баба казали, що, як йдеш попри цвинтар і чуєш, що там щось є, то треба помолитисі і спитати, «чого душє потребує».

Парубок 3: От, от, і я за це знаю. Йду якось пізно вночи з вечорниць попри зеленівський цвинтар, та й вже чисто таки його минув, коли чую, а в корчєх так щось стогне, аж за серце ловит. Я тогди помоливсі та й питаю, «чого душє потребує?». А мені з корчів – «паперу».

Всі сміються, а дівчата скубуть того парубка за чуба.

(Закінчення буде)